

I.

A TISZÁNINENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1891. JUNIUS 25-ÉN

SÁROSPATAKON TARTOTT
RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1891-dik évi
junius hó 25-én, Sárospatakon tartott
rendkívüli közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

A tiszáninneni ev. ref. egyházkerület 1891. junius 25-én Sárospatakon rendkívüli közgyűlést tartott *Kun Bertalan*, püspök és *Comáromy László*, mint hivatalkor szerint legidősebb egyházmegyei gondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből: *Béky Sámuel*, esperes; *Comáromy László*, egyházmegyei gondnok; *Veress Sámuel*, *Idrányi Ferencz* tanácsbírák.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: *Bornemisza József*, esperes; *Futó Sámuel*, *Tóth Dániel*, papi; *Molnár Bertalan*, világi tanácsbírák.

Az alsózepléni egyházmegyéből: *Kopré Ferencz*, esperes; *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok; *Bodolay József*, *Tóth Lajos*, papi; *br. Vay Sándor*, *Bódogh Károly*, világi tanácsbírák; *Czinke István*, aljegyző.

A felsőborsodi egyházmegyéből: *Debreczeni Gábor*, esperes; *Ragályi Béla*, egyházmegyei gondnok; *Szabó József*, papi; *Debreczeni Bertalan*, világi tanácsbíró.

A felsőzepléni egyházmegyéből: *Kálniczky János*, esperes; *Bernáth Elemér*, egyházmegyei gondnok; *Böszörményi Károly* papi; *Dókus Ernő* világi tanácsbíró; *Gyarmathy Soma*, főjegyző; *Szemere Géza*, *Erdélyi Sándor*.

A gömöri egyházmegyéből: *Nagy Pál*, esperes; *Terhes Pál*, *Csabay Pál*, tanácsbírák; *Osváth Dániel*.

A tornai egyházmegyéből: *Gyarmathy József*, esperes; *Vécsey József*, tanácsbíró; *Ragályi Géza*.

Az ungi egyházmegyéből: *Szabó Endre*, esperes; *Kovács Károly*, egyházmegyei gondnok; *Virágh József*, papi; *Patay Gyula*, világi tanácsbírák.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: *Zombory Gedő*, egyházi; *dr. Lengyel Endre*, világi tanácsbíró.

A sárospataki főiskola részéről: *Fejes István*, egyházi; *Dókus Gyula*, világi gondnok; *Szinyei Gerzson*, akadémiai, *Kérészy István*, gimnáziumi igazgató.

Mint jegyzők: *Mitrovics Gyula*, egyházi fő-; *Antalfy László*, egyházi aljegyző.

1. Elnöklő püspök úr buzgó imában kérvén istennek segítő kegyelmét, s szívesen üdvözölvén a megjelent tagokat, miután a világi társelnökségre *Comáromy Lászlót*, mint legidősebb egyházmegyei gondnokot kérte fel:

A közgyűlést megnyitotta.

2. A megjelent képviselők megbízó levelei felolvasottaknak tekintetvén:

azok, ennek alapján igazoltattak.

3. Az elnökség, az illető egyházmegyék által beterjesztett jegyzőkönyvi kivonatok alapján tudatja, hogy az abauji egyházmegye esperesévé *Békly Sámuel*, a tornai egyházmegyéjévé pedig *Gyarmathy József* választattak meg.

Kik is esküjüket letevén, az elnökség s a közgyűlés tagjainak lelkes üdvözlése között foglalták el helyüket.

4. Jelen rendkívüli közgyűlésünk egyik főtárgya az *Emödy Dániel* halála által megüresedett jogi tanszék betöltése levén, e tárgyban olvastatott a főiskolai igazgató tanács folyó évi június 20. tartott ülésének következő jegyzőkönyvi felterjesztése:

Olvastatott az 1891. jun. 17-én tartott akadémiai széknek az *Emödy Dániel* halálával megüresedett akadémiai tanszék betöltésére vonatkozó 3-dik jegyzőkönyvi pontja. E szerint pályázatra összesen négyen jelentkeztek, u. m. *Bartha Béla*, a jog- és államtudományok tudora, eperjesi jogtanár; *Kálniczky Géza*, jogtudor, ügyvéd, kir. aljárásbíró; *Misley Sándor*, jogtudor, ügyvéd, kir. aljárásbíró; *Pap Tibor*, jogtudor, ügyvéd, máramaroszigeti jogtanár. Akadémiai szék a jog- és államtudományi kar javaslata értelmében a pályázókat minden sorrend megállapítása nélkül betűrendben ajánlja, a pályázati kérvények mellett benyújtott, okmányokkal igazolt qualificatiojuk alapján és azért is, mert az együttes felterjesztés által a méltán megérdemelt megtisztetésben kívánja őket részesíteni. Az igazgató-tanács örömét fejezvé ki a pályázat szép eredménye felett, hogy a Főtiszt. egyház-kerületi közgyűlésre nézve megkönnyítse a választást, titkos szavazással, szavazattöbbséggel a következő sorrendben terjeszti fel a jelölteket s ajánlja őket megválasztásra; 1-ső helyen *Bartha Bélát*, 2-ik helyen *Misley Sándort*, 3-dik helyen *Kálniczky Gézát*, 4-ik helyen *Pap Tibort*, de a ki az elnökséghez intézett táviratában visszavonta pályázatát.

Egyházkerületünk maga részéről is örömét fejezvé ki a pályázat szép eredménye felett s

elfogadván az igazgató-tanácsnak ajánlatát, a szavazást elrendelte, amelynek eredménye az lett, hogy a pályázatra kihirdetett tanszékre, 36 szavazattal dr. *Bartha Béla* választatott meg, felhivatván, hogy tanszékét a legközelebbi szeptember havában foglalja el.

5 Ugyanazon igazgató tanács, ugyanazon tanácskozásának 7. számú jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy a következő 1891/2. tanévre a jogbölcészet és a két jogtörténeti tantárgy előadásával *ifj. Zsindely Istvánt*, a perrendtartásával *Debreczeni Bertalant* bizta meg; a bölcsészettörténet előadására pedig dr. *Finkey Józsefet* kéri fel; egyszersmind javasolja az egyházkerületnek, hogy *Zsindely István* díjazását 800 forintban, *Debreczeni Bertalan* tiszteletdíját 400 frtban állapítsa meg.

Egyházkerületünk az igazgató-tanácsnak az említett tanszékek ideiglenes betöltésére nézve tett intézkedését helyeslőleg veszi tudomásul s *Zsindely Istvánnak* az ajánlott 800 frt, *Debreczeni Bertalannak* a 400 frt tiszteletdíját készséggel utalványozza.

6. Olvastatott a főiskolai igazgató-tanács előterjesztése, amelyben az elhunyt *Emödy Dánielt* helyettesítő tanárok tiszteletdíjául 200 frtot ajánl kiutalványoztatni.

Az igazgató-tanács ajánlata elfogadtatik s az említett célra 200 frt, a helyettesítő tanárok között leendő, egyenlő kiosztás végett utalványoztatik.

7. Olvastatott ugyanacsak az igazgató-tanácsnak, ugyanazon üléséből a tanári lakok rendezése tárgyában tett következő felterjesztése:

A f. évi tavaszi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 25. pontja értelmében a tanári kar az igazgató-tanács által felhivatván, hogy vizsgálja meg az összes tanári lakásokra vonatkozó alapító-leveleket, mutassa ki azok jogi természetét: — a köziskolai szék jelenti, hogy az alapító-levelek, a levéltárnak most épen folyamatba levő rendezése miatt meg nem vizsgálhatók, de a kérdés némi megvilágítása végett közli az egyházkerület következő határozatait: 1. Az egyházkerület 1863. jul. 13. s következő napjain tartott közgyűlésének 108-ik jknyvi pontja alatt ez áll: »Hogy jövőre a tanári lakok elfoglalása felett semmi vita ne legyen, hanem arra nézve állandó szabály szolgáljon zsi-

nórmértékűl, elhatározatott, hogy a tanári lakokat az akadémiai tanárok mindenkor hivatali idősbbség rendje szerint, minden azok iránt mások által formálható jogsérelme nélkül, foglalhassák el. — 2. A M.-Keresztesen 1869. szept. 26—28. napjain tartott egyházkerületi közgyűlés jkönyvének 41. pontjában következőleg határozott: »azokat (t. i. a tanári lakokat) a s.-pataki főiskolában működő rendes tanároknak, tekintet nélkül arra, vajjon azok az akadémiában vagy a gimnáziumban vannak-e alkalmazva, hivatalkor szerint, mérsékelt házbér fizetés mellett jövőre is használatokba bocsátja. — Igazgató-tanácsunk tekintettel ama körülményre, hogy jelenleg számos tanári lak áll üresen, s hogy arra nézve, ki foglalja el ezeket a tanárok között ugyancsak a tanárok érdekében haladéktalanul intézkedni kell; de tekintettel másrészt az egyházkerületi közgyűlés 1869-ki határozatára: — ajánlja a Főtiszt. egyházkerületi közgyűlésnek, hogy ezúttal az 1869-ben megállapított határozatához ragaszkodva, annak értelmében adományoztassanak oda az üres lakások az azokhoz igénynyel bíró tanároknak; de bizassék meg egyszersmind a köziskolai szék, hogy a Főt. egyházkerületi közgyűlés f. évi határozatának megfelelőleg, vizsgálja meg, illetőleg terjeszse fel a tanári lakásokra vonatkozó alapító-leveleket, s az 1863 előtt esetleg hozott határozatokat, akkora tartván fel magának az igazgató-tanács, hogy véleményt adjon a tanári lakok jogi természetére nézve.

Egyházkerületünk elfogadván az igazgató-tanács ajánlatát, annak értelmében felhívja a főiskolai tanári kart, hogy az igazgató-tanács útján, annak idejében, a szükséges történelmi előzmények és eddig történt rendelkezések figyelembe vétele mellett, terjeszsen véleményt egyházkerületi közgyűlésünk elé a tanári lakok miként leendő élvezésének kérdésében.

8. Ugyanazon igazgató-tanács ugyanazon ülésének 12. számú jegyzőkönyvi pontjában tudatván, hogy a *Vajányi Lajos* elhunytával az igazgató-tanácsban egy hely megüresedett, kéri annak betöltését.

A megüresedett helyre, igazgató-tanácsosul 29 szavazattal *Szabó Endre*, ungi esperes választott meg.

9. A főiskolai igazgató-tanács 1891. jun. 20-án tartott ülése jegyzőkönyvének 8-ik számú kivonatában a következő határozatát terjeszti elő:

Főtiszt. és mélt. püspök úr f. é. máj. 23-ról, 915 sz. a. kelt levelében igazgató-tanácsunkkal megfelelő intézkedés végett közli a nagymélt. közoktatásügyi miniszter úr f. é. máj. 11-ről 30,535. sz. a. kelt intézvényét, mely szerint a miniszter úr még egyszer és utoljára felhívja az egyh. főhatóságot, hogy intézkedjék aziránt, mikép a legközelebb tartandó érettségi vizsgálaton az 1889. jan. 17-én e tárgyban kiadott 42,758. sz. rendelete szerint alakíttassék át a vizsgáló bizottság; t. i. vagy szállíttassék le a bizottsági tagok száma egyre, kizárólag szavazattal is bírjon, vagy ha szükségesnek látja az egyh. főhatóság a bizottsági tagokat az eddigi számban kiküldeni, azok a szavazás jogával felne ruháztassanak.

Midőn igazgató-tanácsunk tisztelettel tudomásul veszi a főt. és mélt. püspök úr által közlött miniszteri intézvényt, s midőn ennek folytán a főt. egyházker. közgyűléshez jóváhagyás végett felterjeszti ama határozatát, hogy jövőre elnökén kívül szavazati joggal csupán két tagját s ezen kívül szavazati jog nélkül, mint jegyzőt, egy tagját küldi ki az érettségi vizsgára: egyidejűleg újlag fölkéri a főtiszt. egyházker. közgyűlést, hogy ezen intézkedésének jóváhagyása végett intézzen újabb felíratot a nagymélt. közokt. miniszter úrhoz. — Igazgató-tanácsunk a fentforgó kérdésben álláspontját az 1883. XXX. t.-cz. 23. §-ra alapítja, mely szerint az érettségi vizsgák a felekezeti tanintézetekben az illetékes főhatóság által kirendelt *férfiak* elnöklete alatt, esetleg más bizottsági tagok hozzájárulásával tartatnak; tehát a törvény nem egy, de több bizottsági tag részvételéről szól, a mi annyival természetesebb, mert a prot. vallásfelekezeteknek a törvény által is szentesített egyházszervezetéből kifolyólag a paritás elve áll fenn az egyházi és világi elem között s így az érettségi vizsgálatokon is szükségképen érvényesítendő levén emez elv, csupán egy tag az érettségi vizsgák vezetésével megse bízható. — De másrésről a prot. iskolai önkormányzat alapján kétségtelenül jogukban áll az iskolákat fenntartó testületeknek ezen iskolák körében úgy a szellemi, mint az anyagi ügyek vezetésére és ellenőrzésére nézve a kellő formákat saját belátásuk szerint megállapítani; s így fejlődött ki nálunk ama gyakorlat, mely szerint az érettségi vizsgák az igazgató-tanács ellenőrzése alá helyezettek, s az igazgató-tanács ebbeli hívatását úgy véli hatályosabban betölthetni, ha az érettségi vizsgán több tagja által képviselteti magát. — Az ellenőrzés hatályossága szempontjából okvetlenül szükséges az, hogy az érettségi vizsga, mely különböző szakpályákra képesít, mely ennél fogva a legfontosabb vizsgák közé tartozik, — épúgy mint pl. a jogi államvizsgák,

ne csupán egy hatósági közeg, hanem egy oly testület felügyelete alá helyeztessék, mely sokkal inkább kísérelheti figyelemmel tárgyilagos és általános szempontokból ezen nagyfentosságú, az akadémiai tanfolyamokra előkészítő vizsgát, mint a gimnáziumi tanári kar, melynek tagjai az említett vizsgán mintegy számot adván magok és tanításuk eredményéről, ítéletökben és bírálatukban nem lehetnek oly függetlenek. — Ha mindezekon kívül még figyelembe vesszük, hogy 2 vizsgáló bizottsági tagnak szavazata 7 vizsgáló tanáréval szemben semminemű tanügyi hátránnyal nem jár, sőt tapasztalataink szerint a tanári karon kívül álló egyének jelenléte az ifjúság becsvágyára jótékony befolyást gyakorol: méltán kérheti fel igazgató-tanácsunk a főt. egyházker. közgyűlést, hogy felírás útján hasson oda, mikép ne gátoltságunk annak további gyakorlatában, a mit a törvény megenged, a mi önkormányzati jogunkból foly és a mi tanügyi szempontból is, meggyőződésünk, hosszas tapasztalataink szerint, célszerű és szükséges. ◊

Közgyűlésünk az igazgató-tanácsnak a szóban levő miniszteri intézkedés irányában elfoglalt s a fennebbi előterjesztésben indokoltan kifejezett álláspontját, — mint egyházkerületünknek a felforgó ügyben már előbb hozott határozataival elvileg egyezőt, — helyesli és magáévá teszi; azon intézkedést, hogy jövőre az érettségi vizsgákra az igazgató-tanács részéről az elnökön kívül szavazati joggal két tag, szavazati jog nélkül pedig — mint jegyző — egy tag küldetik ki, jóváhagyja s megerősíti, — egyszersmind ezen intézkedésnek a magas kormány által leendő jóváhagyását felírat útján eszközölni határozza, felkérvén püspök urat, hogy a nagymélt. vall. és közokt. minisztériumhoz ily értelemben felterjesztést intézni szíveskedjék.

10. Ugyanazon igazgató-tanács 1891. jun. 25. tartott ülése jegyzőkönyvi kivonatával megerősítés végett felterjeszti a főisk. gazdasági választmány és *Deutsch Mayer* között a főiskola — *Kun Dániel-féle* bálványosi birtokának bérletére kötött haszonbéri szerződést, mely szerződés felolvastatván,

azt egyházkerületünk a bérbeadó főiskola részéről azon megjegyzéssel erősíti meg, hogy a szerződés bélyege, — illetőleg a mennyiben az illetékszabás végett fog bemutatatni, — a kiszabandó illeték a haszonbérlet által viselendő.

11. Olvastatott a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszternek, június hó 5-én 23693. szám alatt *br. Vay Miklós* főgondnok úrhoz intézett következő átirata a zsinat megtartása ügyében:

Vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter 23693 sz. Nagymeltságú báró és főgondnok úr! Ó császári és apostoli kir. Felsége folyó évi május hó 14-én, Bécsben kelt legf. elhatározásával legmagasbb engedélyével legkegyelmesebben hozzájárulni méltóztatott ahhoz, hogy a magyar evangélikus reformált egyház zsinatja az egyetemes konventnek folyó évi április hó 20-án kelt legalázatosabb felségfolyamodványában elősorolt tárgyak feletti tanácskozás és határozás céljából, folyó 1891. évi december hó 5-re, Budapestre egybehívassék, ott megnyitassék és megtartassék, a nélkül, hogy az 1790/91. XXVI. törvénycikk 4. szakasza értelmében fentartott, s biztos kirendelésére vonatkozó jogát Ó Felsége jelenleg érvényesíteni szükségesnek látta volna; egyebekben az idézett törvénycikk idevonatkozó rendelkezései szorosán megtartandók levén. Van szerencsém erről Nagymeltságodat, hivatkozással f. é. április hó 25-én kelt nagybecsű átiratára, szíves tudomás, mihez tartás — és a szükséges további intézkedéseknek, saját autonom hatáskörében leendő megtehetése végett ezennel értesíteni. Fogadja Nagymeltságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapesten 1891 évi június hó 5-én. Gf. Csáky.

Egyházkerületünk az átiratot örvendetes tudomásul vevén, a zsinati képviselők választására nézve az 1881. évben megállapított szabályzatnak megfelelőleg, a következő intézkedéseket teszi:

1. Minden egyházmegye választ egy egyházi és egy világi képviselőt; minthogy azonban egyházkerületünk csak 14 képviselőt van jogosítva a zsinatra küldeni, a két legkevesebb népességgel bíró egyházmegye: u. m. Felsőzemplén és Torna egy választó-kerületté egyesíttetik, s tekintve az egyházmegyék önállóságára, elhatároztatik, hogy Felsőzemplén egy világi, Torna pedig egy egyházi képviselőt fognak választani.

2. Joga lévén egyházkerületünknek a zsinati képviselőkhez póttagokat is választani, elhatároztatott, hogy az egyházmegyék által ugyanannyi póttag választassék, amennyi képviselőt választottak. Felsőzemplénre és Tornára nézve, a viszonyosság elvéből kiindulva, kijelentvén, hogy a pót-

képviselők választásánál Torna fog világi, Felsőzemplén pedig egyházi pótképviselőt választani.

3. Szavazásra jogosultak az egyházmegyék egyházai, melyek szavazataikat egyházkerületünkben az egyházi tisztviselők választási módjára nézve fennálló szabályok szerint állítják össze.

4. Mihelyt a jelen szabályzat s a választásra való felszólítás az egyházkerület elnöksége által közöltetik az egyházmegyei elnökséggel, ez utóbbi egy — mindkét elnök által aláírt — körlevélben közli ezen szabályokat az egyházakkal s felszólítást intéz a szavazatok beadására.

5. Az egyházak szavazatai az esperesi hivatalhoz küldetnek.

6. A szavazatok felbontása s a megválasztott képviselő értesítése a megválasztásról s verificálása az egyházmegyét illeti, a mi végett rendkívüli gyűlés hívatik egybe.

7. A választáshoz általános többség kívánatván meg, ha senki általános többséget nem nyert, az 5. pontban említett rendkívüli közgyűlés a két legtöbb szavazatot nyert egyént új választásra tűzi ki, mely újabb választás szintén az előbbeni módon ejtetik meg. Szintén új választás eszközlendő, ha valamelyik megválasztott képviselő mandátumát el nem fogadja.

8. A póttagokra, a rendes tagokra történő szavazással egyidejűleg, külön szavaznak az egyházak.

9. A fennebbi mód szerint az első vagy a második választáson általános többséget nyert egyént, az egyházmegyei közgyűlés törvényesen választott zsinati képviselőül elismervén, arról az egyházkerületi központi választmánynak jelentést tesz. Ezen központi választmány lesz aztán hivatva, az egyházmegyei jelentések alapján, a megválasztott képviselők, mint az egyházkerület képviselői részére az igazoló-levelet kiadni.

10. Az egyházmegyék kötelesek megválasztott képviselőik neveit folyó évi szeptember 10-ik napjáig püspökünkhöz, mint az igazoló bizottság elnökéhez beadni.

11. A tanintézetek képviselőinek megválasztása akként eszközendő, hogy minden egyházkerületünkben fennálló tanintézet, nevezetesen a sárospataki főiskola, a miskolci gimnázium s a rimaszombati egyesült gimnázium ref. vallású rendes tanárai egyenkint zárt levélben adják szavazataikat, mind a rendes, mind a pótképviselőkre, mely szavazatok összeszedetvén, az illető iskola igazgatósága által közvetlenül a központi választmányhoz küldetnek.

Ezen szavazatok a központi választmány által bontatnak fel s ez eszközli a megválasztott képviselők verificatioját s ha senki általános többséget az első szavazásnál nem nyerne, ez eszközli az újabb választást.

A központi választmány, püspökünk és *Comáromy László* elnöklete alatt, *Bornemisza József* alsóborsodi esperes, báró *Vay Béla* alsóborsodi gondnok, *Debreczeni Gábor* felsőborsodi esperes, *Ragályi Béla* felsőborsodi egyházmegyei gondnok tagokból állítottatott össze, jegyzőül dr. *Kovács Gábor* választatván.

Mindezen intézkedéseknek az esperesi hivatalokkal való közlésére Főtiszteletű püspök úr kéri fel.

12. Olvastatott *Debreczeni Bertalan*, bizottsági előadónak következő előterjesztése:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Folyó 1891. évi tavaszi közgyűlésünk 14. sz. jegyzőkönyvi határozata értelmében, a mai napra egybehívott bizottság, az egyházak és lelkészi állomások tökések segélyezés úján való felsegélése s a szükség más módokon való apasztása végett készített és az egyetemes konvent folyó évi közgyűlésének 91. sz. határozata szerint egyházkerületünkhöz újlag vissza tett egyházkerületi munkálatot újlag átnézvén, van szerencsénk jelentésünket a következőkben terjeszteni elő:

Egyházkerületünknek már két közgyűlés által gondosan átnézett munkálatán alólirt küldöttség kiigazítani valót nem talált és így véleményezi, hogy a múlt évi december hó napján kelt egyházkerületi határozat továbbra is érvényben hagyassék, mind az által annyi változtatással, hogy a tökések segélyezés végett fel-

sorolt és első sürgősségi sorrendben ajánlott lelkészi állomások között a mádi egyház lelkészi állomása első helyre tétessék.

Ezzel kapcsolatban indítványozza a bizottság, hogy kérje fel a főtiszteleletű egyházkerület a főtiszteleletű egyetemes konventet, hogy mihelyt a tőkés segélyezésre valamely összeggel rendelkezni fog: a hegyalja-mádi egyházat legalább 4000 frtnak megfelelő tőkés segélyben részesíteni méltóztassék.

Indokolja ezen indítványunkat az a körülmény, hogy a hegyalja-mádi egyház hívei a filloxera nagymérvű pusztítása folytán vagyonukat elveszítvén és keresetmódjuktól elesvén, végkép tönkre jutottak, ezen felül a folyó év tavaszán dühöngött zivatar és áradat lakóházaik nagy részét is megsemmisítette, ekként az egyháznak különben is csekély számú s az idegen vallásfelekezeti lakosok között az egyházat eddig is nagy erőfeszítés mellett fenntartó hívei teljesen elszegényedvén, az egyház fenntartására segély nélkül, képtelenné lettek.

Indítványozzuk továbbá, hogy a felsőborsodi egyházmegye felterjesztésére a lelkészi állomás felsegélése végett első sürgősségi sorrendben ajánlott egyházak köze a berentei egyház is vételessék föl.

Ez előterjesztés, minden pontjában elfogadtatván püspök úr felkéretik, hogy ilyen megállapodással terjessze fel ezeket a konventhez.

13. A *Beky Sámuel* esperessé történt megválasztatása által, egy egyházkerületi egyházi tanácsbírói hely megüresedvén:

Annak betöltése végett a szavazás elrendel-
tetik s a szavazatok beadásának idejéül legköze-
lebbi őszi egyházkerületi közgyűlésünk tűzetik ki.

14. Az egyházkerületi leánynöveldei helyiség tervben levő kiépíttetésére nézve elnöklő püspök úr, — mint a I. növelde felügyelő-bizottságának elnöke — f. é. tavaszi közgyűlésünk 31-ik sz. s idevonatkozó határozatából kifolyólag előterjeszti, hogy a felügyelő-bizottság körében, újabb felülvizsgálat után, aggodalmak merültek fel az emeletes építkezésre nézve; miután ez a meglevő földszinti épületeknél oly nagymérvű bontakozással és rombolással járna, hogy az előirányzott költségvetést jóval felülhaladná, — s a bizottság a miskolci egyház elemi leányiskolájának mostani falaira a legnagyobb erősítési munkálatokkal sem tartja tanácsosnak emeletet húzni. — Ennek folytán, eltérőleg a f. é. tavaszi e. ker. gyűlésre beterjesztett s ott jóvá is hagyott tervtől, javasolja, hogy a tervezett helyiségek a föld-

szinten építtessenek fel, a jelenlegi tantermekkel szemben, párhuzamosan, az egyház új épületét folytatólag és a kertnek az igazgatói lakáshoz közeleső részében. — Ezáltal minden aggodalom kizárásával végrehajtható lenne az építkezés s a négy-szögűvé alakuló, széles tornáczczal körülfutott öszhangzó épületekben úgy a paedagogiai, mint az aesthetikai kivánalmaknak teljesen megfelelő intézeti helyiséget nyernénk. — Az ezen újabb mód szerint való építkezésre vonatkozó tervet annak kijelentésével terjeszti elő püspök úr, hogy ekként az építkezés mint egy 3000 frttal kevesebb költségbe s így körülbelől 25000 frtba kerülne.

Továbbá a felügyelő-bizottságnak ugyancsak f. é. tavaszi gyűlésünk fennebbi határozatában vett megbízatása folytán jelenti püspök úr, hogy azon jogviszony tisztázása céljából, melyben az építkezés folytán egyházkerületünk és a miskolci egyház egymással állani fognak, a kellő lépések szintén megtétettek, s ezek eredményeként beterjeszti a miskolci egyház presbitériuma 1891. jun. 18. tartott ülése 90-ik számú következő határozatát:

»Egyháztanácsunk bár a tiszánineni főtiszteletű ev. ref. egyházkerület által tervezett ezen felsőbb l. növelő-intézet kibővítése csakis az intézetben lakó s így vidéki növendékek kedvére történik, s bár ez építkezések által egyházunknak tulajdonjogát s a kérdéses telekre vonatkozó használati jogát korlátoznia kell; mégis ilyen áldozatokat is a nőnevelés fontosságának tudatában meghozni hajlandó levén, határozatilag ezennel megengedi, hogy a miskolci 501. számú telek-jegyzőkönyvben + 20 r. 4827. hr. sz. a. s Palóci útca 8. névsorszám alatt levő beltelek tulajdonjogának továbbra való fentartásával az ezen telken épült tanítói lakot a tiszánineni ev. ref. egyházkerület a saját költségén lebonthassa; tartozik azonban e helyett a saját költségén a már elfogadott terv szerint az egyház tulajdonába és használatára bocsátandó 3 szoba konyha és kamrából és a szükséges mellék-helyiségekből álló tanítói lakot felépíteni s azt az egyháznak folyó 1891. évi szeptemberig rendelkezésére bocsátani. E lakás kisebb mint a mostani nem lehet, s az bepapdlözva, befestve lesz az egyháznak átadandó.

Az itt fennálló 3 elemi iskolai egyházi tanterem sértetlenül megmarad az egyház használatában.

Azon körülmény, hogy az egyházunk tulajdonát képező, a miskolci 501. sz. tjkvben + 20 r. sz. alatt irt teleknek, mint uralgó teleknek közös bejárata van, az egyházkerület azon fundusával, mely mint ennek tőszomszédja a miskolci 4936. sz. számú telekjkönyvben + 1 r. sz. a. van írva, telekkönyvileg

feltüntetendő levén, az egyház és az egyházkerület kölcsönösen megengedik egymásnak, hogy a közös bejárat, illetőleg az útjog szolgálma ezen két telekjegyzőkönyvben és pedig a miskolci 501. sz. tjkvben mint jog, a 4936. sz. tjkvben, mint teher, bármelyik fél kérelmére bekebeleztessek, még akkor is, ha a fekvőségek bármelyike időközben új tjkvbe vitetik is át, vagy új h. r. számot nyerne.

A miskolci ev. ref. egyház ingyenes használatába bocsátja a tiszáninneni ev. ref. egyházkerületnek a miskolci 501. sz. tjkvben + 20. r. sz. a. írt fundusának fenti épületek által nem érintett részét, az alább megírt kert kivételével, s megengedi, hogy ezen telken az egyházkerület a saját költségén az elfogadott terv szerint felépíthesse: 1. a benlakó növendékek lakásául szolgáló 4 termet. 2. Két ruhatárat. 3. Négy nevelőnői szobát. 4. Klozetteket. 5. Egy betegszobát. 6. Egy beteg-ápolónői szobát. 7. Egy fürdőszobát. 8. Tüzelő szertárat, s azokat leánynevelési célra, a meddig akarja, szabadon használja. A felépítés úgy történjék, hogy azáltal a tanításügy lényegesebb veszteséget ne szenvedjen.

A miskolci 601. sz. tjkvben + 20. r. sz. a. írt egyházi és a miskolci 4936. sz. tjkvben + 1. r. sz. a. írt egyházkerületi teleknek az építkezések által szabadon hagyott s egygyé vált udvara az iskolák látogatóinak játszó udvarul és üdülő helyül, tehát közös használatra kölcsönösen átengedtetik.

Az egyházi fundus kertje, mely t. i. az épületeken túl marad, az egyház birtokában meghagyatik, s a mennyiben ez ma el van kerítve, s e kerítés elbontását az építkezés szükségessé teszi, annak az udvartól leendő elkerítéséről s illő bejárat készítéséről az egyházkerület tartozik gondoskodni.

A miskolci ev. ref. egyház megengedi, hogy a miskolci 501. sz. tjkvben + 20. r. sz. a. írt ingatlan esetleg új tjkvbe vitessék s itt erre az, hogy ezen telek s a rajta levő épületek a jelenlegi népnevelési céltól el nem vehetők, meg nem terhelhetők, s el nem idegeníthetők, míg a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület az itt létesített kerületi felsőbb leány-növeldéjét *»tentartja«* telekkönyvileg feljegyeztessék. Ezen telekkönyvi feljegyzés azonban a két szerződőfél beleegyezésével, s a nélkül is, ha a kerület ezen leány-növeldét feloszlata, érvénytelenné válik s telekkönyvileg is törlendő.

A miskolci ev. ref. egyház a maga telkén épült s birtokában maradó épületeket *»tentartani«* s tűzkár ellen biztosítani a sajátjából köteles, hasonlóan az egyházkerület itt levő s általa használt épületéről minden tekintetben s a miskolci egyház terhelése nélkül tartozik gondoskodni.

Azon nem remélt esetre, ha hogy a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület miskolci felsőbb leány-növeldjét felosztatná, vagy e helyről másra áthelyezni akarná, szóval ha az egyház által a kerületnek használatra átengedett fundusán épült helyiségek a most meghatározott rendeltetéstől elvonatnának: akkor az egyházkerület használati joga megszűnván, a következő eljárás ejtendő meg:

A felek által törvényesen választandó szakértők által megbecsülendő:

1. Külön az egyház egész telke, mely t. i. a mostani 4827 h. r. számú egész ingatlannak felel meg. Itt alapúl veendő azon érték, melylyel ezen telek akkor bírna, ha azon semmiféle épület nem lenne.

2. Külön megbecsülendő a mikolci ev. ref. egyház által elemi iskolai célra használt tantermek, tanítói lak melléképületeivel, s illetőleg az ennek megfelelő helyiségek.

3. A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület által használt épületek. Ezen alapon az ezen 4827. h. r. számú telek s a rajta levő felépítmények teljes értéke megállapítatván, ebből kiszámítatik, hogy az 1. és 2. tételszám alatti értékének megteelölőleg hány % -lija az egész értéknek illeti a miskolci ev. ref. egyházat, — s a 3. t. sz. a. értéknek megfelelőleg az egész érték hány % -lija illeti a főtiszteletű tiszáninneri ev. ref. egyházkerületet.

Az ilymódon kiszámított s elfogadott értékkel első sorban a miskolci ev. ref. egyháznak lesz joga a tiszáninneri ev. ref. egyházkerületet kifizetni. — A miskolci ev. ref. egyház azt, hogy e jogával élni akar-e vagy nem, — az érték megállapítása és elfogadása napjától számítva harmincz nap alatt tartozik kötelezőleg kijelenteni; mit ha nem tenne, vagy e jogával élni kifejezetten nem akarna, az egyházkerületnek lesz joga a miskolci ev. ref. egyházat a fentiek szerint meghatározott értékkel azonnal kielégíteni, s követelni, hogy a miskolci ev. ref. egyház részére telekkönyvi jogot és biztosító okmányt adjon ki.

Ha pedig a megváltási joggal egyik fél sem akarna élni, a 4827. h. r. számú ingatlan összes felépítményeivel és tartozékaival együtt nyilvános árverésen eladandó. Itt mindkét szerződő fél árverezhet. Az így bejött vételár fenti kulcs szerint osztandó fel.

Hogy pedig egyházunk ezen ügylet megkötésénél még inkább kitüntesse önzetlenségét s ezen felsőbb leánynevelő-intézet céljaira való, tehetségéhez mérteni áldozatkészségét, ezennel határozatilag kijelenti, hogy abba is beleegyezik, miszerint a mis-

kolci 501. sz. tjkvben. + 20. r. sz. a. telek a rajta levő épületekkel együtt menjen át a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület tulajdona birtoka és használatába; de egyidejűleg vegye át a kerület az itt fentartott 4 elemi leányiskolát is összes terheivel s fizesse a tanítókat is, és kötelezze magát e helyen a mostani 4 elemi osztályból álló leánynevelő-intézetet, mely különben is a kerületi felsőbb leánynevelőnek mintegy kiegészítő részét képezi, s mely nélkül az okszerűen nem is állhat fenn, folyton a kor kívánalmainak megfelelően fentartani, s a szükséghez képest fejleszteni, esetleg egy harmadik tanítói állás szervezésével, megjegyezvén, hogy ezen elemi iskolákban első sorban felekezetiünkbeli és miskolci illetőségű növendékek vétessenek fel. — A harmadik tanítói állás felállítandó volna, mihelyt az elemi 3-ik, 4-ik osztály növendékeinek száma annyira felszaporodnék, hogy azokat többé egy teremben, egy tanító által kellően tanítani nem lehetne.

Megjegyeztetik e helyütt, hogy ha az egyházkerület ezen tervet fogadná el, köteles lenne egyszersmind egyházunktól a most itt alkalmazott tanerőket mostani fizetésükkel átvenni, mely áll 500 frt évi fizetés és vagy szabad lakás vagy 150 frt lakbér illetményből, s lehetőleg fentartani az itt most fizetni szokott tandíjakat, mely miskolci lakos s hitfelekezetiünkhöz tartozó növendékek után évi 12 frt, idegen illetőségű és más hitfelekezeti tanulókat után évi 15 frt.

Megemléltendőnek tartjuk még, hogy ezen iskola összes kiadásait az itt befolyó tandíjak teljesen fedezik, s valószínűleg lefedni is fogják, s hogy így ezen iskola átvételével a főtisztelt egyházkerület terhet nem vállalna magára, sőt nyerne annyiban, hogy tantermeket, felszerelést és a saját további céljaira használandó értékes telek tulajdonát is megszerezné.

Ha azonban a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület ezen terv elfogadása s elemi iskolánk tényleges átvétele után bármikor elhatározná ezen elemi iskola vagy a felsőbb leánynevelde megszüntetését, akkor a most a miskolci ev. ref. egyház tulajdonát képező s a miskolci 501. sz. tjkvben + 20. r. sz. a. írt fundus megszűnik a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület tulajdona lenni. — Ezen esetben szintén a fennebb 1. 2. 3. pontokban jelzett becslés alapján s az ott előadott módon és eljárás szerint történnék a szóban levő ingatlanok és felépítményeinek valamelyik fél általi megváltása, — esetleg a nyilvános árverésen bejövendő vételár felosztása.

Egyházkerületi közgyűlésünk a tervbevett nagyobb mérvű építkezés körül helyén valónak ta-

lálván a leggondosabb s minden részre kiterjedő figyelmet s elővigyázatot: méltányolja a bizottságnak beható megfontolás után és alapos okoknál fogva létrejött azon elhatározását, miszerint az előbb elfogadott tervtől eltérve, az építkezést nem emeletre vonással, hanem földszinti épületek előállításával akként szándékozik végrehajtani, hogy a már meglevő és még felállítandó épületek egymással összhangzatba hozatván, az intézeti helyiség egy bevezézt négyszög épületté alakuljon át. — Beleegyezik egyházkerületünk e terv-változtatásba annyival inkább, mert az új terv szerint való építkezés sem célszerűségi, sem szépészeti tekinteteből veszteséggel nem jár, s mind a melletti is kevesebb költségbe kerül. — Ezeknél fogva a most beterjesztett építkezési tervet elfogadván, annak keresztúlvitelére a felügyelő-bizottságot megbízza és feljogosítja, — belátására hagyván a bizottságnak, hogy az egyes épületrészek előállításának sorrendjét és idejét az újabb terv legjobb módú keresztúlvitelének és az iskolai tanítás akadálytalan folytatásának kívánalmaihoz képest állapítsa meg.

A mi pedig az intézet helyéül szolgáló két szomszédos beltelekre és az ezeken részint meglevő, részint most tervezett épületekre nézve létesítendő jogviszonyokat illeti: e tekintetben egyházkerületünk a miskolci egyház alternatív ajánlatának a presbiteri határozat előbbi pontjaiban foglalt azon részét fogadja el, mely szerint a miskolci egyháznak saját beltelkéhez s elemi iskolájához való tulajdonjoga továbbra is fennmarad; elfogadja egyházkerületünk az ezen móddal kapcsolatos s a presbiteri határozatban részletesen körülírt feltételeket is, — s a mennyiben e feltételekben kifejezett jogok és kölcsönös engedmények mindkét részre szerződésileg biztosítandók: a szükséges formászerű szerződés megkötésére egyházkerületünk részéről püspök úr megbíztatik.

15. Ezzel kapcsolatban javasolja püspök úr, hogy a mennyiben a tervezett építkezés végrehajtásához, az e célra készletben levő pénzen kívül még mintegy 18000 írtra lesz szükség: ezen

összeget a leánynevelde részére előlegezné egyházkerületünk 32 évi 6 és $\frac{1}{2}$ %-os törlesztésre kölcsön gyanánt, oly módon, mint az ily kölcsönök az építkező egyházak részére adatnak.

Egyházkerületünk püspök úr javaslatát helyeslően, a szükséges 18000 frt kölcsön összeget a leánynevelde részére készséggel megszavazza, annyival inkább, mivel alapos számítás szerint bizonyos várható, hogy az intézet kibővülése által, annak emelkedő jövedelmeiből, a törlesztési részletek teljesen fedezhetők lesznek.

16. Olvastatott a dunamelléki ev. ref. egyházkerület elnökségének püspöki hivatalunkhoz intézett azon átírat, melyben arról értesítvén, hogy a néhai *Német István* tábornok által a magyarországi 8 prot. egyházkerület iskoláiban tanuló jóigyekezetű növendékek javára tett alapítvány részben már esedékessé vált járulékaiknak végleges rendezése, — továbbá a még csak örökségi várományt képező 15750 frtnyi alapítvány kezelésére vonatkozó határozatok meghozatala céljából érdekeltségi értekezlet megtartása szükséges: felhívja egyházkerületünket egy teljhatalmi megbízott kiküldésére.

Egyházkerületünk ez ügyben teljhatalmú megbízottjaként *Debreceni Bertalan* főiskolai jogigazgatót küldi ki, felhíván őt arra, hogy a rendelkezés alatti adatokból ez alapítvány állását s jogi természetét tanulmányozván, a megtartandó értekezleten egyházkerületünk képviselőjében járjon el. — Ezen intézkedésről a dunamelléki egyházkerület elnöksége püspöki hivatal útján értesítendő.

17. Olvastatott *Kapossy György* segédlelkész folyamodványa, amelyben előadván, hogy a június hóban tartott vizsgákra, tőle nem függő körülmények miatt nem jelenhetett meg, kéri, hogy a második lelkészképzési vizsgát szeptemberben tehesse le.

Kérelme megadatik s a vizsga idejének kitűzésére püspök úr kéri fel.

18. Mindezen jegyzőkönyvi pontok: meghitelesítettek.

Jegyzették: *Mitrovics Gyula*, egyházi főjegyző, az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 17, 18. pontokat.

Antalfy László, egyházi aljegyző, a 9, 10, 14, 15, 16. pontokat.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. A gyűlés megnyitása.
2. A képviselők igazolása.
3. Béky Sámuel és Gyarmathy József, esperesek az esküt leteszik.
4. Dr. Bartha Béla jogtanárrá választatik.
5. Előterjesztés némely jogi tantárgyak ideiglenes előadásáról.
6. A helyettes jogtanárok díjazása.
7. A főiskolai tanári lakások kérdése.
8. Szabó Endre esperes, igazgató-tanácsosnak választatik.
9. Miniszteri leírát az érettségi vizsgák tárgyában.
10. A Kun Dániel-féle főiskolai birtok haszonbérleti ügye.
11. Intézkedés a zsinati képviselők választásáról.
12. Határozat a tőkesegélyezések ügyében.
13. Egy egyházkerületi egyházi tanácsbíró hely betöltésére a szavazás elrendeltetik.
14. Az egyházkerületi főleánynövelde építkezési ügye.
15. Ugyanezzel összefüggésben a kölcsönvétel kérdése.
16. Debreceni Bertalan megbízatása a Német István tábornok alapítványa ügyében.
17. Kapossy György segédlelkész vizsgái kérvénye.
18. A jegyzőkönyv hitelesítése.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely jegyzőkönyvi pontok mely bizottságokat, testületeket vagy egyeseket illetnek.

Bartha Bélát 4.

Debreceni Bertalant 5, 16.

Espereseket 11, 13.

Főiskolai igazgatóságot 6, 7.

Főiskolai igazgató-tanácsot 7, 10.

Kapossy Györgyöt 17.

Püspöki hivatalt 9, 11, 12, 14, 15, 17.

Szabó Endre, esperest 8.

Zsindely Istvánt ifj. 5.